

2019-04-27

Yttrande på betänkande
”2018 års skogsbrandsutredning”
SOU 2019:07

Yttrande på betänkandet ”2018 års skogsbrandsutredning” (SOU 2019:7)

Bakgrund

Regeringen beslutade den 16 augusti 2018 att tillkalla en särskild utredare för att utvärdera de operativa räddningsinsatserna i samband med de omfattande skogsbränderna i Gävleborgs, Dalarnas och Jämtlands län sommaren 2018. Särskilde utredaren Jan-Åke Björklund fick uppdraget som benämns ”2018 års skogsbrandsutredning”. Utredaren konstaterar att räddningstjänsten, i samverkan med andra nationella och internationella aktörer, lyckades med att effektivt begränsa och släcka bränderna.

Även om Skogsbrandutredningen visar på att insatserna överlag genomfördes på ett bra sätt har det även framkommit brister. Utredningen lämnar flera rekommendationer och förslag till regeringen och andra berörda aktörer. Särskilt pekar utredningen på att Räddningstjänstutredningens förslag från 2018 till lagändringar och andra åtgärder bör genomföras.

Västerviks kommun har beretts möjlighet att yttra sig över Betänkandet ”2018 års skogsbrandsutredning” (SOU 2019:7).

Inom Västerviks kommun har Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd fått uppdraget att komma med förslag till remissvar och lämnar följande förslag till remissvar att skicka till Justitiedepartementet.

Sammanfattning av de större förändringarna som föreslås samt enheten för räddningstjänst och samhällsskydds förslag till remissvar under respektive förslag till förändring.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydds förslag till yttrande är markerade med kursiv stil och understruken text.

Räddningstjänstutredningens förslag ska beaktas

Enligt direktiven till utredning ska Räddningstjänstutredningens förslag beaktas. Följande förslag av särskild betydelse för att klara av omfattande skogsbränder bör genomföras.

Kommunernas styrdokument för räddningstjänsten – handlingsprogrammets struktur – ska likriktas för att höja kvalitén, bli mer konkreta utifrån den lokala riskbilden och möjliga att följa upp. Handlingsprogrammen ska visa räddningstjänstens förmåga att själv eller tillsammans med andra klara alla typer av olyckor som kan inträffa i kommunen. De måste då visa hur stora skogsbränder ska hanteras med resurser, ledning, samverkan och övning.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra då det kommer vara lättare att följa upp kommunens arbete inom området och kommunerna måste på ett tydligt sätt visa på hur man klarar av att hantera stora skogsbränder.

Kommunerna ska ha möjlighet att träffa avtal med andra om att göra inledande åtgärder vid en räddningsinsats. Detta ger delvis nya möjligheter att ha beredskap och att utnyttja resurser som finns t.ex. inom skogsbruket, jordbruket och entreprenadföretagen.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra och ger möjlighet att stärka den totala förmågan.

Ledningssystem och märkning av personalens kläder, fordon, utrustning och benämningar på befattningar likriktas genom föreskrifter. Både vid tillförande av externa resurser från andra räddningstjänster och vid samverkan med andra aktörer finns mycket att vinna på att andra vet vad de kan förvänta sig av kommunal räddningstjänst.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra, men det kommer medföra kostnader som på något sätt behöver tillföras kommunerna.

Kommunerna ska ha en funktion som kontinuerligt utövar övergripande ledning av räddningsverksamheten. Alla räddningstjänster måste tillhöra en ledningscentral som är bemannad dygnet runt och ingå i systemledning.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra men det kommer sannolikt att innebära ökade kostnader för kommunerna. Kommunerna har redan en ansträngd ekonomi och bör bli kompenserade med de kostnader som drabbar kommunerna om utredningens förslag ska verkställas.

Förslag om förändrad reglering av ledningen av räddningstjänsten, behörighetskrav för räddningschefen, bättre ledningsutbildning och förbättrad försörjning av deltidsbrandmän är åtgärder som på något längre sikt kan ge bättre möjligheter att klara stora och komplicerade händelser såsom skogsbränder.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra att det fokuseras på att förbättra försörjningen av deltidsbrandmän. Det är bra att behörighetskrav för räddningschefen utreds och fastställs samt att utveckling och förbättring av ledningsutbildningarna genomförs.

Staten föreslås få möjlighet att förelägga kommunerna att åtgärda brister och att förelägganden, om det finns särskilda skäl, kan utfärdas vid vite. Förslaget stärker den statliga tillsynen och kan förebygga brister i beredskapen för stora skogsbränder. Räddningstjänstutredningen föreslår att MSB ska ansvara för tillsynen.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd har ingen direkt uppfattning om det är bra eller dåligt att staten ska kunna utfärda vite mot kommunerna.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra att tillsyn genomförs, men det är kompetensen på den som utför tillsynen som är viktigare än vilken myndighet som genomför den.

MSB ska på nationell nivå främja att LSO följs och samordna kommunernas verksamhet när det gäller räddningstjänst. Vid skogsbränderna sommaren 2018 agerade MSB framgångsrikt i den andan.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra att MSB främjar att LSO följs, samordnar kommunernas verksamhet när det gäller räddningstjänst och vi håller med om att det i stort fungerade bra vid skogsbränderna sommaren 2018.

MSB, eller ett fåtal länsstyrelser om Försvarsberedningens och Indelningskommitténs förslag genomförs, får överta räddningstjänstverksamhet vid mycket omfattande räddningsinsatser eller om det annars finns synnerliga skäl. Med förslaget om obligatorisk anslutning till systemledning och ledningscentral ska statligt övertagande inte behöva bli aktuellt. Staten bör dock ändå ha en yttersta möjlighet till övertagande.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det måste tydliggöras, vilket ansvar MSB eller länsstyrelserna har vid ett eventuellt övertagande, när och hur det skulle ske, på vilket sätt resurserna prioriteras mellan olika räddningsinsatser, vem som står för vilka kostnader med mera. MSB kommer ha svårt att få lokalkännedom om alla Sveriges kommuner och bör i första hand stödja kommunens räddningsledare.

För att kunna stödja kommunerna bör MSB kontraktera räddningsledare, stabschefer och stabspersonal från flera räddningstjänstorganisationer i Sverige. Dessa bör sedan utbildas och övas för att hantera stora och komplexa räddningsinsatser. MSB bekostar utbildning och övning. Dessa räddningsledare, stabschefer och stabspersoner kan kallas in och

tjänstgöra då behov finns, alltså vid stora och komplexa insatser för att och stödja kommunerna.

MSB:s uppdrag att tillhandahålla nationella stödresurser förtydligas.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är mycket bra.

Utredningens förslag till ändringar i Räddningstjänstutredningens författningsförslag

Räddningstjänstutredningens författningsförslag ändras dels genom att vid övertagande av ansvaret för räddningstjänst ska övertagandet kunna begränsas till en viss räddningsinsats (delvis övertagande), dels att MSB:s roll stärks genom att myndigheten ges tydligt författningsstöd för att vid allvarliga olyckor inrikta och prioritera tillgängliga resurser.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra att övertagandet ska kunna begränsas till en viss räddningsinsats, men det måste tydliggöras vilket ansvar myndigheten har vid ett eventuellt övertagande, när och hur det skulle ske, på vilket sätt resurserna prioriteras mellan olika räddningsinsatser, vem som står för vilka kostnader med mera.

Rekommendationer utöver författningsförslag

Utöver förslag på ändringar i lagar och författningar ger utredningen en rad förslag som är att betrakta som rekommendationer. Dessa bör beaktas av räddningstjänsterna och andra aktörer samt uppmärksammas i statens tillsyn. Bland rekommendationerna kan följande nämnas.

Räddningstjänsterna ska ha en systematisk bevakning av skogsbrandrisker och beredskap för hur dessa ska mötas.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är en självklarhet och att det är bra.

Utbildning och övning i skogsbrandsläckning måste ges större utrymme både hos räddningstjänsterna och i MSB:s utbildningar.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra.

MSB ska i samverkan med räddningstjänsterna se till att det finns avtal för att säkra tillgängligheten av flygande släckningsresurser med erforderlig kapacitet vid skogsbränder. MSB har regeringens uppdrag att bl.a. analysera och redovisa behoven av kapacitet avseende brandbekämpning från luften (Ju2018/03972/SSK).

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra men vilken roll och vilket ansvar kommunernas räddningstjänster ska ha måste förtydligas. Det kommer sannolikt att innebära ökade kostnader för kommunerna. Kommunerna har redan en

ansträngd ekonomi och bör bli kompenserade med de kostnader som drabbar kommunerna.

Räddningstjänsterna ska försäkra sig om hur de snabbt kan få tillgång till geografisk information.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra.

Räddningstjänsterna måste agera kraftfullt i början av insatser mot skogsbränder. Ett sätt att undvika att ekonomiska aspekter utgör hinder för eller försenar användningen av t.ex. helikoptrar skulle vara att staten tillämpar reducerad självrisk vid förhöjd skogsbrandrisk.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är mycket bra om självriskerna sänks vid förhöjd skogsbrandrisk. I dag är självrisken för hög.

Tillgången till materiel, flyg samt bränsleförsörjning till fordon och flyg måste inventeras och säkras. Detta omfattas av det ovan nämnda regeringsuppdraget som MSB fått.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra och att det är MSB som fått uppdraget.

MSB ska på nationell nivå se över och tillgodose tillgången på personal för förstärkningsresurserna med räddningsledarbehörighet och annan ledningspersonal som är utbildade och övade i skogsbrandsbekämpning samt koordinera dessa vid omfattande skogsbränder.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra.

Räddningstjänstens arbetstidsavtal måste ses över utifrån behovet vid stora och långvariga insatser. Arbetsmarknadens parter arbetar för närvarande med att ta fram ett särskilt avtal för stora händelser.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är mycket bra och det måste ske omgående.

Rutiner för räddningstjänsternas administrativa efterarbete till följd av skogsbränder behöver vara på plats.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra och behöver tas fram omgående då den administrativa bördan vid stora insatser är hög.

Modell för eftersläkningsarbetet ska utformas. (Regeringsuppdrag är lämnat till Länsstyrelsen i Jämtlands län, N2018/04261/SK).

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra.

MSB ska förtydliga, förenkla och göra entydigt vad som ska gälla om eldningsförbud

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra.

MSB ska tillsammans med länsstyrelserna förbättra samarbetet med och effektivisera mottagande av internationellt stöd. (MSB gör en egen utvärdering av myndighetens insatser under skogsbränderna).

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra

Länsstyrelserna måste se över och utveckla sitt stabsarbete. (Länsstyrelserna gör egna utvärderingar av sina insatser under skogsbränderna).

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra.

MSB och länsstyrelserna ska tillsammans med frivilligorganisationerna ge vägledning om samverkan med frivilliga.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra.

Tågoperatörer och spårägare ska åläggas större ansvar för att undvika att gnistbildning orsakar bränder. (Trafikverket har haft ett uppdrag från regeringen).

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att det är bra.

Förslag till ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och i förordning (2008:1002) med instruktion för myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Utredaren ger ett antal förslag till ändringar i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och i förordningen (2008:1002) med instruktion för myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att förslagen till ändringar är bra och kommer bidra till en ökad förmåga att hantera skogsbränder. Dock bör kommunerna bli kompenserade om ändringarna medför kostnader för kommunerna.

Sammanfattning

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd anser att betänkandet och de förslag som presenteras i stort sätt är bra. Om förslagen genomförs kommer det sannolikt att öka förutsättningarna för att hantera stora skogsbränder i framtiden.

Förslag till beslut

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd föreslår kommunstyrelsen

att anta enheten för räddningstjänst och samhällsskydds skrivelse som sin egen som svar på betänkande "2018 års skogsbrandsutredning" SOU 2019:07.

Joakim Jansson
Räddnings- och säkerhetschef

Ulf Kullin
Förvaltningsledare

Ks § 116

SOU 2019:7 Skogsbränderna sommaren 2018 – yttrande till Justitiedepartementet

Dnr 2019/61-170

Justitiedepartementet har 12 februari 2019 gett bland annat Västerviks kommun möjligheten att yttra sig över betänkandet Skogsbränderna sommaren 2018 (SOU 2019:7). Yttrandet ska vara Justitiedepartementet tillhanda senast 13 maj 2019.

Kommunstyrelsens förvaltning har i skrivelse 27 april 2019 tagit fram ett förslag till remissvar.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår kommunstyrelsen besluta

att anta kommunstyrelsens förvaltnings yttrande 27 april 2019 över betänkandet om Skogsbränderna sommaren 2018 (SOU 2019:7) som sitt eget och överlämna det till Justitiedepartementet.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till kommunstyrelsens förvaltnings förslag.

Lars-Inge Karlsson (KD) med instämmande av Harald Hjalmarsson (M) yrkar som tillägg att i sammanfattningen lägga till att kommuner erhåller kompensation för kostnader för enligt utredningen genomförda förslag.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen bifallit båda yrkandena.

Kommunstyrelsen beslutar

att med kommunstyrelsens tillägg anta kommunstyrelsens förvaltnings yttrande 27 april 2019 över betänkandet om Skogsbränderna sommaren 2018 (SOU 2019:7) som sitt eget och överlämna det till Justitiedepartementet.

Handlingar i ärendet:

Kommunstyrelsens förvaltnings skrivelse 27 april 2019
SOU 2019:7 Skogsbränderna sommaren 2018

Expedieras till:

Justitiedepartementet

Justerandes sign